

Hannah Winther

Ut mot det fete, nådeløse egoet

Iris Murdoch,

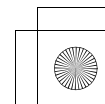
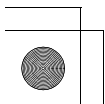
Det godes suverenitet.

Oslo: Cappelen Damm Akademisk 2021.

I et intervju i 1987 uttalte Iris Murdoch (1919–1999) at filosofi i større grad enn andre fag avhenger av store metafysiske visjoner.¹ Det filosofer gjør, er å utforme nye moralske begreper og erkjennelsesmåter, og det er dette som driver filosofien fremover. Essaysamlingen *Det godes suverenitet*, som først ble publisert i 1970 og som nå foreligger på norsk i serien Cappelens upopulære skrifter, gir innsikt i Murdochs egen visjon. For å gi en innledende oppsummering går hennes bidrag i dette verket ut på det følgende: Hun kritiserer de dominerende filosofiske retningene i etterkrigstiden, med den analytiske filosofien i England på den ene siden og den franske eksistensialismen på den andre, for det hun mente var en reduksjonistisk forståelse av det moralske selvet, og forvarer en moralfilosofi som setter kjærlighet og Platons idé om det gode i høysetet. Denne oversettelsen, som er utført av Kjetil Røed og innledet av Elin Svenneby, er en betimelig utgivelse som gir innblikk i noen av de mest sentrale ideene til en filosof som de siste årene har fått stadig mer oppmerksomhet.

Selv om litteraturen om Murdoch er i vekst, har hun lenge blitt oversett i filosofisk sammenheng. Det kan være flere årsaker til dette. For det første var Murdoch også forfatter, og hun har lenge vært mer kjent for romanene hun skrev, enn for sitt filosofiske virke. Videre forlot hun etter hvert sin akademiske stilling ved Oxford og sluttet å jobbe med filosofi. Dette valget kan i alle fall delvis forklares med at Murdoch ønsket å skrive romaner på fulltid. Men

¹ S. B. Sagara og Iris Murdoch, «An Interview with Iris Murdoch», i *MFS Modern Fiction Studies* 47, nr. 3, 2001, 698.

UT MOT DET FETE, NÅDELØSE EGOET

Murdochs filosofiske interesser også lå på utsiden av de filosofiske hovedstrømningene i hennes egen tid. I sin biografi om Murdoch skriver Peter Conradi at hun av mange ble betraktet som et eksotisk innslag i Oxford.² Isaiah Berlin kommenterte om henne at hun var «a lady not known for the clarity of her views», og hennes voksende interesse for Platon ble også møtt med forakt.³ (Å være platoniker på den tiden var ifølge filosofen Anthony Kenny litt som å erklære seg som jakobitt i politikken.)⁴

Når Murdoch har blitt oppfattet som obskur, handler det delvis om måten hun skriver på, og delvis om referansene hun bruker. *Det godes suverenitet* er et godt eksempel på dette. På den ene siden er det tydelig at tekstene er skrevet av en som står på innsiden av Oxford-filosofien, og som har god kjennskap til de pågående debattene. Samtidig skriver Murdoch på en måte som bryter med og utfordrer denne tradisjonen. For eksempel er meningsmotstanderne hennes filosofer som Alfred Ayer, Stuart Hampshire, Richard Hare og Gilbert Ryle – alle dalevende, prominente filosofer i Oxford-miljøet og representanter for en språkanalytisk tilnærming til filosofi – men i kritikken sin mot dem vender hun seg mot tenkere som denne tradisjonen knapt forholder seg til, som Platon og Simone Weil. Murdoch utfordrer også etablerte avgrensninger mellom filosofiske tradisjoner når hun trekker paralleller mellom den analytiske filosofien i Storbritannia og fransk eksistensialisme, en kobling hun var alene i sin tid om å gjøre, og som det kan være vanskelig å henge med på og forstå dybden av om man ikke står like støtt innenfor begge tradisjoner som Murdoch selv. Videre tar hun i bruk andre begreper enn de som var standard innenfor den analytiske tradisjonen. Fra Platon låner Murdoch ideen om *det gode* og fra Weil låner hun begreper om *oppmerksomhet* og *kjærlighet*. Dette er begreper som filosofene hun argumenterer mot, ikke forholder seg til, og som flere av dem ville avvist som metafysisk suspekte og meningsløse. Et siste poeng handler om skrivestil: Mens den analytiske tradisjonen kjennetegnes av en heller nøktern prosastil, der målet er å overbevise gjennom argumenter, gjør Murdoch aktiv bruk av metaforer og bilder, som hun mener spiller en essensiell rolle for tenkningen vår. (Dette er ikke en måte å skrive på som vil falle i smak hos alle lesere – i en kritisk omtale av originalutgivelsen, kommenterer John Kleinig at Murdochs

² Peter Conradi, *Iris Murdoch. A Life*. London: HarperCollins 2010, 552.

³ Ibid.

⁴ Ibid., 882. (Jakobittisme var en politisk bevegelse som kjempet for gjeninnsettelsen av den katolske kong Jakob II på tronen i England, Skottland og Irland. Jf. Haakon Holmboe, «Jakobittisme», i *Store Norske Leksikon*, 2020.)

HANNAH WINTHER

essays «are singularly lacking in tightness of argument and clarity of expression.»⁵

Hos Murdoch finner vi altså et forsøk på å kritisere det rådende filosofiske paradigmet fra innsiden og fra utsiden samtidig. Det er en krevende oppgave. Havner man for langt på utsiden, risikerer man at kritikken blir avfeid som obskur og irrelevant. Men hvis kritikken derimot utelukkende foregår på innsiden, har man ofte allerede blitt nødt til å akseptere de premisene for diskusjonen som man forsøker å stille spørsmålsteget ved. Det er kanskje en av grunnene til at diskusjoner på tvers av filosofiske skoler og tradisjoner sjelden forekommer. Dette i seg selv gjør Murdoch verdt å lese, kanskje særlig i en akademisk kontekst som synes å belønne slike forsøk i stadig mindre grad.

Et konkurrerende bilde av sjelen

Det godes suverenitet består av tre essays: «Ideen om perfektjon», «Om 'Gud' og 'god'» og «Det godes suverenitet over andre begreper». Essayene ble først publisert hver for seg og kan leses uavhengig av hverandre. Selv om essayene opprinnelig ikke var ment å publiseres sammen, forenes de av et mål som fremkommer i samlingens første essay, «Ideen om perfektjon». Her skriver Murdoch at det hun ønsker å gjøre, er å frembringe et annet «bilde av sjelen» enn det hun fant i sin egen samtid (s. 39).⁶ I sin innledning gir Svenneby gode gjennomganger av hvert enkelt essay, så her vil jeg nøye meg med en overordnet oppsummering som skisserer dette bildet.

Hver av de tre tekstene gir en ulik inngang til Murdochs kritikk av det rådende moralfilosofiske paradigmet og bildet hun setter opp mot det. Slik Murdoch så det, sluttet både de analytiske filosofene i Oxford og de franske eksistensialistene, med Sartre som hovedrepresentant, seg til den samme verdensforståelsen: De antar at det finnes et fundamentalt skille mellom fakta og verdier, og at verdier ikke er noe som kan utledes fra fakta, men er subjektive holdninger individet kan tillegge faktaene. Moralske dommer kan derfor ikke være sanne eller usanne. De kan være uttrykk for følelser eller fungere som kommandoer om hvordan vi bør handle, men de kan ikke si noe om hvordan verden faktisk er. Menneskets frihet innebærer at vi selv kan velge hvilke grunn-

⁵ John Kleinig, «Review of *The Sovereignty of Good* by Iris Murdoch», i *Australian Journal of Philosophy* 49, 1971, 112.

⁶ Alle sidehenvisninger i parentes er til *Det godes suverenitet*.

UT MOT DET FETE, NÅDELØSE EGOET

ner vi vil handle etter. Det er en «tom, ensom frihet» og en frihet til å «gjøre opprør mot fakta» hvis vi ønsker det, slik Murdoch formulerer det (s. 68).

I dag er det få som slutter seg til disse oppfatningene, og referansene og eksemplene Murdoch bruker, kan fremstå som daterte. I «Ideen om perfektion», for eksempel, er det Stuart Hampshires *Thought and Action* som fungerer som sparringspartner for Murdoch. Selv om Hampshire var en fremtredende filosof på 1950-tallet, er han, som Kieran Setiya kommenterer, enda mindre sitert i dag enn Murdoch selv.⁷ Hun retter også skyts mot behaviorismen, som i dag fungerer mest som et eksempel på et filosofisk feiltrinn. Andre referanser i teksten er til Ayer og Hare – heller ikke de er like mye lest som de en gang var. Dette reiser spørsmålet om hvordan vi bør vi lese denne boka i dag, et halvt århundre etter at den først ble utgitt.

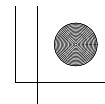
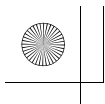
For det første er Murdoch viktig nettopp fordi hun var så tidlig ute med denne kritikken. Hvis skillet mellom fakta og verdier ikke lenger behandles som et ubestridt faktum, er det Murdoch og særlig *Det godes suverenitet* som skal ha mye av æren for det, som Cora Diamond skriver.⁸ Dette gjør henne historisk interessant. I tillegg er det mye ved den grunnleggende tilnærmingen til hva moralfilosofi skal være og hvilke premisser den skal operere under som Murdoch kritiserer som henger igjen i våre dagers analytiske moralfilosofi.⁹ I den siste delen av denne omtalen vil jeg trekke frem tre ideer som Murdoch utvikler i *Det godes suverenitet* og som viser hva vi fremdeles kan lære av henne. Disse korresponderer ikke direkte til hvert sitt essay, og det er heller ikke vannrette skott mellom dem.

Den første ideen handler om Murdochs forståelse av frihetsbegrepet. Opp mot den rådende forståelsen av handlinger og valg som kjernen for våre moralske liv setter Murdoch begrepet *oppmerksomhet*, og argumenterer for at vi ikke kan redusere moral til et handlingsøyeblikk hvor vi utøver vår frie vilje, men at det er en kontinuerlig, indre kamp for å se verden og menneskene rundt oss i et kjærlig og rettferdig lys. Den andre ideen gir det metafysiske grunnlaget for den første og handler om Murdochs moralske realisme. Murdoch forsvarer Platons idé om det gode og argumenterer for at vi kan erkjenne hva det gode er dersom

⁷ Kieran Setiya, «Murdoch on the Sovereignty of Good», i *Philosophers Imprint* 13, 2013, 1.

⁸ Cora Diamond, «'We are Perpetually Moralists': Iris Murdoch, Fact, and Value», i Maria Antonaccio og William Schweiker (red.), *Iris Murdoch and the Search for Human Goodness*, Chicago: The University of Chicago Press 1996, 104.

⁹ Ibid.

HANNAH WINTHER

vi klarer å tre ut av vår grunnleggende egoistiske natur. Til sist vil jeg se på Murdochs forståelse av hva begreper er, og hennes argument for at metaforer er sentrale verktøy som vi legger til grunn når vi tenker om verden.

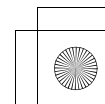
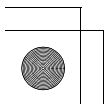
Til forsvar for valgets kvaler

I «Ideen om perfektjon» tar Murdoch utgangspunkt i Stuart Hampshires *Thought and Action*, som hun beskriver som et typisk eksempel på den forståelsen av mennesket «som hos mange moderne moralfilosofer tas for gitt» (s. 41). For Hampshire ser en situasjon hvor vi må ta et moralsk valg, omtrent slik ut: Først forsøker vi å danne oss et så godt overblikk over situasjonen som mulig og kartlegge hvilke muligheter vi har og hva de ulike handlingsalternativene består i. Deretter bruker vi vår fornuft og utøver vår frihet idet vi velger det alternativet som er i tråd med våre intensjoner. Slik blir moral litt som en handling, skriver Murdoch. Når vi foretar et valg, er det som om vi går inn i en butikk. Vi ser på de ulike varene og vurderer dem opp mot hverandre, og legger de vi har mest lyst på, i handlekurven (s. 45). Dette bildet av moralske valg er behavioristisk, eksistensialistisk og utilitaristisk på en og samme tid, mener Murdoch:

Det er behavioristisk når det forbinder meningen med og eksistensen av en handling med det som er observerbart for alle, det er eksistensialistisk i dets eliminering av det substansielle selv og i vekten som legges på den ensomme, allmektige vilje, og det er utilitaristisk gjennom dets antakelse om at moral er og bare kan være opptatt av handlinger som foregår i det offentlige rom (s. 46).

Murdoch skriver at hun har flere innvendinger mot dette bildet: Empiriske (hun tror ikke at mennesket er slik), filosofiske (argumentene overbeviser ikke) og moralske (mennesker bør ikke forestille seg selv på denne måten) (s. 46). Det grunnleggende problemet med en slik forståelse er at den underspiller det faktum at våre moralske liv er noe som utspiller seg hele tiden, ikke bare i det øyeblikket hvor vi er nødt til å ta et valg. Opp mot ideen om at moral handler om valg og handlinger, setter Murdoch ideen om valg som et spørsmål om *oppmerksomhet*, et begrep hun låner fra Simone Weil.

En god inngang til å forstå hva Murdoch mener med dette, er hennes eksempel om M og D. Her er M en mor og D hennes svigerdatter. Ms syn på D er

UT MOT DET FETE, NÅDELØSE EGOET

neppe unikt blant svigermødre: Hun er av den oppfatning at D ikke er god nok for hennes sønn, og det er en rekke grunner til det. D er kanskje ikke direkte vulgær, men hun har i alle fall dårlige manerer, hun er frekk og uhøflig, og hun mangler takt og tone. I tillegg er hun umoden og kler seg ikke noe pent. I mange tilfeller vil det hjelpe lite hva en svigerdatter gjør når svigermoren først har dannet seg en oppfatning om henne. Men M bestemmer seg isteden for å gå inn i seg selv og vurdere om den forestillingen hun har om D, egentlig yter henne rettferdighet. Hun sier til seg selv at hun kan være både gammeldags og fordomsfull, og kanskje til og med sjalu, og utfordrer seg selv til å revurdere sin egen oppfatning. Gradvis forandrer Ms bilde av D seg. Der hun tidligere så D som støyende, ser hun henne nå som livlig, og der hun tidligere så henne som umoden, har hun istedenfor begynt å oppfatte henne som herlig ungdommelig (s. 56–57).

Når M forsøker å se D på en annen måte, er dette en kontinuerlig prosess som går ut på å prøve å se henne i et rettferdig og kjærlig lys (s. 63). Ideen om perfektjon, som Murdoch refererer til i tittelen på essayet, viser til at vår kunnskap om, og forståelse av, både andre mennesker og andre individer er noe som lar seg perfektjonere i det uendelige. (Nedenfor vil jeg gå nærmere inn på Murdochs tanker om hva dette krever av oss.) Med dette utfordrer et kjernebegrep i det filosofiske paradigmet hun argumenterer mot, nemlig frihetsbegrepet. Frihet forstås ofte som et uttrykk for den moralske aktørens vilje, men for Murdoch handler det om å strebe etter det gode. Det moralske arbeidet som ligger til grunn for handlingene våre, er gjort forut for valget som tas – det er en kontinuerlig prosess hvor vi justerer måten vi betrakter verden og menneskene i den på. I handlingsøyeblikket, som Murdochs meningsmotstandere fokuserer på når de vurderer en handling, er valget allerede tatt. Utøvelsen av vår frihet er ikke bare noe som foregår «i storslåtte, frie sprang i viktige øyeblikk», men en kontinuerlig oppgave (s. 80).

Det fete, nådeløse egoet

Bakgrunnen for dette synet ligger i Murdochs moralske realisme, en posisjon som innebærer at verdier eksisterer uavhengig av vår vilje og vårt begjær. Når hun utvikler denne posisjonen, kobler Murdoch Weils begrep om oppmerksomhet med Platons idé om det Gode. Det er vanskelig å gi en god forklaring av hvordan Murdoch forstår det Gode, siden det tilhører det Godes natur at det

HANNAH WINTHER

hverken lar seg definere eller representere (s. 124). Murdochs forsøk på å redde et begrep om det Gode er et direkte tilsvaret til det den reduktive behandlingen spørsmålet om verdier hadde fått i hendene på de språkanalytiske filosofene. I motsetning til disse filosofene argumenterer Murdoch for at det Gode eksisterer uavhengig av vår vilje: Det er noe vi gjenkjenner og anerkjenner, heller enn noe vi velger. Det betyr at ting som godhet, smålighet, flauhet eller tåpelighet er faktiske trekk ved virkeligheten. Når jeg forstår hva som er en god handling, har jeg samtidig forstått noe om hvordan verden er.

For Murdochs meningsmotstandere ville en påstand om at verdier er en del av verden, falle på sin egen urimelighet, siden den ikke lar seg verifisere eller teste ved hjelp av vitenskapelige metoder. Men for Murdoch er et filosofisk sannhetskriterium som er modellert etter naturvitenskapen, lite egnet til å fortelle oss noe som helst om våre moralske liv. En moralsk realisme av typen Murdoch foreslår, angir også et annet formål for moralfilosofien enn den som ble forsvart av hennes samtidige: Det hun tilbyr, skriver hun, er en generell metafysisk bakgrunn for moralen, ikke en formel som kan brukes til å anbefale og evaluere handlinger; en slik formel kan nemlig ikke finnes (s. 86).

Hvis vi antar en moralsk realisme av den typen Murdoch foreslår, må vi vende vår oppmerksomhet mot virkeligheten for å erkjenne de rette handlingene. Når hun forklarer hva dette innebærer, kommer Murdoch med en setning som på mange måter sammenfatter hennes moralfilosofiske budskap: «I det moralske livet er fienden det fete, nådeløse egoet.» (s. 98) Vi er grunnleggende egoistiske vesener av natur, mener Murdoch – Ms forsøk på å se D i et rettferdig lys kan aldri bli et avsluttet prosjekt, men er et kontinuerlig pågående (og krevende) arbeid. Det fete, nådeløse egoet kommer hele tiden i veien for vår evne til å oppfatte situasjoner korrekt og se hva som er viktig. For å kunne ta inn over oss virkeligheten slik den er, må vi gå ut av oss selv i en prosess som Murdoch kaller «unselfing», et begrep som vanskelig lar seg oversette til norsk, og som oversetter Røed også har valgt å beholde på engelsk. Det er en prosess hvor vi vender oss vekk fra oss selv, på samme måte som man gjør gjennom bønn, hvor man vender sin oppmerksomhet mot Gud. Murdoch gir et eksempel på hva «unselfing» innebærer i «Om det godes suverenitet over andre begreper». Hun beskriver hvordan hun ser ut av vinduet sitt i en «urolig og irritert sinnstilstand», kanskje hun grubler på en hendelse som kan få følger for anseelsen hennes. Men så får hun øye på en kretsende falk, og «[p]å et øyeblikk endres alt» (s. 137). Plutselig betyr ikke den sårede stoltheten noe lenger, kun falken finnes. Og når

UT MOT DET FETE, NÅDELØSE EGOET

den har flydd sin vei, virker ikke de opprinnelige bekymringene like viktige lenger. Det moralfilosofi bør handle om, mener Murdoch, er hvilke teknikker vi kan bruke for å bekjempe egoet. Mer konkret innebærer dette at vi må forsøke å besvare spørsmålet om hva som kjennetegner et godt menneske, og hvordan vi kan forbedre oss moralsk (s. 98).

Å tenke med metaforer

Murdochs svar på hvordan vi kan forbedre oss moralsk, blir tydeligere når vi ser på hvilken rolle begreper spiller i tenkningen hennes. Ofte forstår vi med begreper at de betegner en måte å bruke et ord på. Å bruke et begrep handler altså om å være i stand til å gjenkjenne en ting, og bruke riktig ord for å peke ut denne tingen i virkeligheten. Murdoch mener ikke at denne forståelsen er uriktig, men hun forsøker å vise at den ikke gir oss hele sannheten. Hun har en bredere forståelse av hva begreper kan være, og argumenterer for at et begrep angir en bestemt måte å forstå verden på. Et begrep, for Murdoch, er som et bilde. Når man leser *Det godes suverenitet*, og også andre av Murdochs tekster, vil man legge merke til at dette begrepet har en fremtredende rolle, og at mange ting fungerer som bilder i tenkningen vår. For å gi noen eksempler: Hun skriver at hun vil bruke Hampshires verker som et bilde på moderne moralfilosofi (s. 41); hun vil kritisere et bestemt bilde av sjelen og sette et konkurrerende bilde opp mot det (s. 38–39); Moore utgjør dette «bildets ramme» (s. 39); og når hun introduserer begrepet «oppmerksomhet», skriver hun at hun ønsker å trekke det «inn i bildet» (s. 79). På originalspråket understrekes dette av at Murdoch snakker om å «picture something», der det på norsk blir mer naturlig å skrive «forestille seg».¹⁰ Murdochs flittige bruk av analogier og metaforer kan også forstås som forsøk på å danne bilder som har som formål å belyse og forklare poengene hennes.

Hvordan vi oppfatter verden, handler ifølge Murdoch delvis om hva slags begreper vi har. I «Ideen om perfektjon» forklarer Murdoch poenget sitt på følgende måte: «Moralske begreper beveger seg ikke rundt omkring i en hard verden etablert av vitenskap og logikk. De etablerer, for andre formål, en annen

¹⁰ For eksempel skriver Murdoch «Goodness appears to be both rare and hard to picture», der Røed har oversatt til «Godhet ser ut til å være både sjelden og vanskelig å forestille seg». Iris Murdoch, *The Sovereignty of Good*. London & New York: Routledge 1970, 51; Murdoch, *Det godes suverenitet*, 99.

HANNAH WINTHER

verden.» (s. 69) To poenger er verdt å trekke frem her. Det første er at Murdoch setter moralsk forbedring og det å beherske et begrep i sammenheng med hverandre. Murdoch avviser det hun kaller den «genetiske» tilnærmingen til moralske begreper som Oxford-filosofene forsvarte. Ifølge disse filosofene består mestringen av et begrep i at man forstår og er i stand til å anvende de offentlige kriteriene hvor hvordan dette begrepet skal brukes og forstås. Men Murdoch påpeker at vår forståelse av begreper kan være gradert, og den kan utvikles og forbedres. Tenk på følelser som sjalusi eller forelskelse – opplevelser og erfaringer vi gjør oss i løpet av livet, vil gjøre at vår forståelse av hva de innebærer, utvikler seg.

I tillegg til Murdochs poeng om forholdet mellom individet og moralske begreper, har hun et annet poeng om bilders rolle i måten vi forstår virkeligheten på. Det Murdoch ville vise, var at det bildet Hampshire og de andre analytiske filosofene la frem, ikke er en nøytral beskrivelse av våre moralske liv, men nettopp et bilde som vi bruker for å tenke om disse tingene med. Måten vi snakker om ting på, legger føringer for hvordan vi forstår disse tingene. Et eksempel på dette er den nøkterne prosastilen som kjennetegner analytisk filosofi, som ble nevnt innledningsvis og som Murdochs egen måte å skrive på ble satt i kontrast til. Slik Murdoch ser det, er denne forskjellen mer enn et spørsmål om stil. Det er et grep som er motivert av et ønske om å nøytralisere og objektivere moralfilosofien (s. 129–130). Selv om et mer sterilt og direkte språk kan skape et skinn av objektivitet, er dette en illusjon. «Moralfilosofien kan ikke unngå å ta parti», skriver Murdoch, «og såkalt nøytrale filosofer velger bare side i smug» (s. 130). All den tid det moralfilosofer gjør, er å anbefale idealer, bør de i det minste anbefale et *verdige* ideal, mener Murdoch (s. 130). Vi har allerede sett hva dette innebærer: En kontinuerlig anstrengelse for å se verden i et kjærlig og rettferdig lys.

Murdoch på kartet

Jeg innledet denne teksten med å si at Murdoch har blitt oversatt i filosofisk sammenheng. Fullstendig i mørke har hun likevel aldri vært: Tenkere som John McDowell, Cora Diamond, Hilary Putnam, Charles Taylor og Bernard Williams peker på henne som en viktig innflytelse.¹¹ Hun har hatt avgjørende betyd-

¹¹ Setiya, «Murdoch on the sovereignty of good», 1.

UT MOT DET FETE, NÅDELØSE EGOET

ning for utviklingen av moralsk realisme, noe som har blitt belyst ovenfor, og også for at dydsetikken ble bragt tilbake på banen. Men dette er bidrag hun i liten grad har blitt anerkjent for, og hun har sjelden vært å finne på pensumlister eller blitt skrevet om i nyere tid. Når dette de siste årene har endret seg, kan det ha sammenheng med flere ting. En fornyet interesse for forholdet mellom etikk og litteratur har sett til Murdoch for innsikt, selv om hun selv insisterte på at filosofi og litteratur må betraktes som to ulike virksomheter. Videre har hun blitt løftet frem som et medlem av krigstidskvartetten, en gruppe filosofer som foruten Murdoch inkluderer Mary Midgley, Philippa Foot og Gertrude Anscombe, knyttet sammen gjennom nyere forsøk på å forstå deres verker i lys av hverandre og som et felles filosofisk prosjekt. I norsk sammenheng har særlig Svenneby bidratt til formidlingen av Murdochs ideer – i 2019, før øvrig året for Murdochs 100-årsjubileum, utgav hun en omfattende bok om forholdet mellom Murdochs litteratur og filosofi med tittelen *Iris Murdochs velvalgte ord*. Forhåpentligvis vil oversettelsen av *Det godes suverenitet* bidra til at hun får enda flere lesere også her til lands.